

DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY

**GMINA NOWINY
2026**

WSTĘP	3
ZASTOSOWANE METODY BADAWCZE	4
ZJAWISKO PRZEMOCY W OPINII DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY	5
GRUPA BADANA	5
CEL BADANIA	6
PRZEMOC DOMOWA	6
PROBLEMATYKA PRZEMOCY W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY	17
CEL BADANIA I CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADAWCZEJ	17
WYNIKI	17
PRZEMOC RÓWIEŚNICZA	17
PRZEMOC DOMOWA	25
CYBERPRZEMOC	27
RELACJE Z OSOBAMI DOROSŁYMI – RODZICE, NAUCZYCIELE	28
PODSUMOWANIE	31

WSTĘP

Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Nowiny stanowi kluczowy element w rozpoznawaniu i przeciwdziałaniu problemom społecznym dotyczącym mieszkańców tej wspólnoty. Przemoc domowa, będąca jednym z najpoważniejszych zagrożeń dla bezpieczeństwa i dobrostanu społecznego, wymaga kompleksowego podejścia oraz współpracy wielu instytucji. Niniejsze opracowanie ma na celu przedstawienie rzeczywistej skali i charakteru zjawiska przemocy w środowisku lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem jej przyczyn, form oraz sposobów reagowania społeczności na ten problem.

Podstawowym zadaniem diagnozy jest dostarczenie rzetelnych danych, które umożliwią skuteczne planowanie działań profilaktycznych, interwencyjnych i edukacyjnych, a także wzmocnienie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy. Analiza wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Nowiny oraz dzieci i młodzieży szkolnej pozwala określić zarówno skalę występowania przemocy, jak i poziom świadomości społecznej w zakresie reagowania na jej przejawy. Wyniki te stanowią ważne źródło informacji dla instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i politykę społeczną na poziomie lokalnym.

Gmina Nowiny jako samorząd odpowiedzialny za dobro swoich mieszkańców, podejmuje działania ukierunkowane na budowanie środowiska wolnego od przemocy, opartego na wzajemnym szacunku, dialogu i wsparciu. Opracowanie to stanowi fundament do tworzenia oraz aktualizacji lokalnych strategii i programów przeciwdziałania przemocy domowej, a także inspirację do dalszych działań edukacyjnych, profilaktycznych i wspólnotowych.

Raport prezentuje wyniki badań przeprowadzonych w pierwszym kwartale 2026 roku wśród dorosłych mieszkańców Gminy Nowiny oraz dzieci i młodzieży szkolnej. Obejmuje on analizę opinii społecznych na temat form przemocy domowej oraz jej przyczyn. Dane zebrano w formie anonimowych ankiet, co pozwoliło na uzyskanie wiarygodnego obrazu problemu w lokalnej społeczności.

ZASTOSOWANE METODY BADAWCZE

W procesie opracowania diagnozy zjawiska przemocy dla Gminy Nowiny zastosowano metodę badawczą: CAWI (Computer-Assisted Web Interview).

Metoda **CAWI** polega na wspomaganym komputerowo wywiadzie realizowanym przy użyciu strony internetowej. Jest to technika szeroko stosowana w badaniach ilościowych rynku i opinii publicznej, umożliwiająca zebranie danych od dużej liczby respondentów w krótkim czasie. W badaniu CAWI **uczestniczyli uczniowie szkół podstawowych**, którzy wypełniali ankiety elektroniczne w dogodnym dla siebie momencie. Takie rozwiązanie zwiększa komfort respondentów i sprzyja szczerości odpowiedzi, co ma szczególne znaczenie przy pytaniach dotyczących kwestii wrażliwych, takich jak doświadczenia związane z problemami społecznymi. Do realizacji badania wykorzystano program CORIGO, rekomendowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE), który pozwalał na sprawne przygotowanie kwestionariusza, automatyczne zbieranie danych i wstępne ich porządkowanie, zapewniając wysoką jakość materiału badawczego.

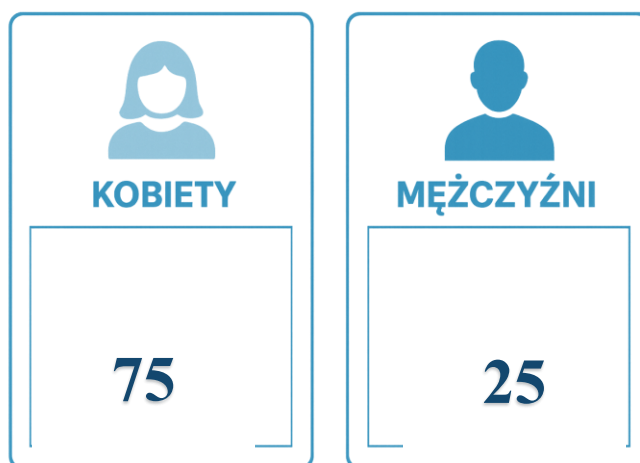
W badaniu **uczestniczyli również dorośli mieszkańcy gminy** – co pozwoliło uzyskać informacje dotyczące opinii społecznej w przedmiocie badania.

ZJAWISKO PRZEMOCY W OPINII DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY

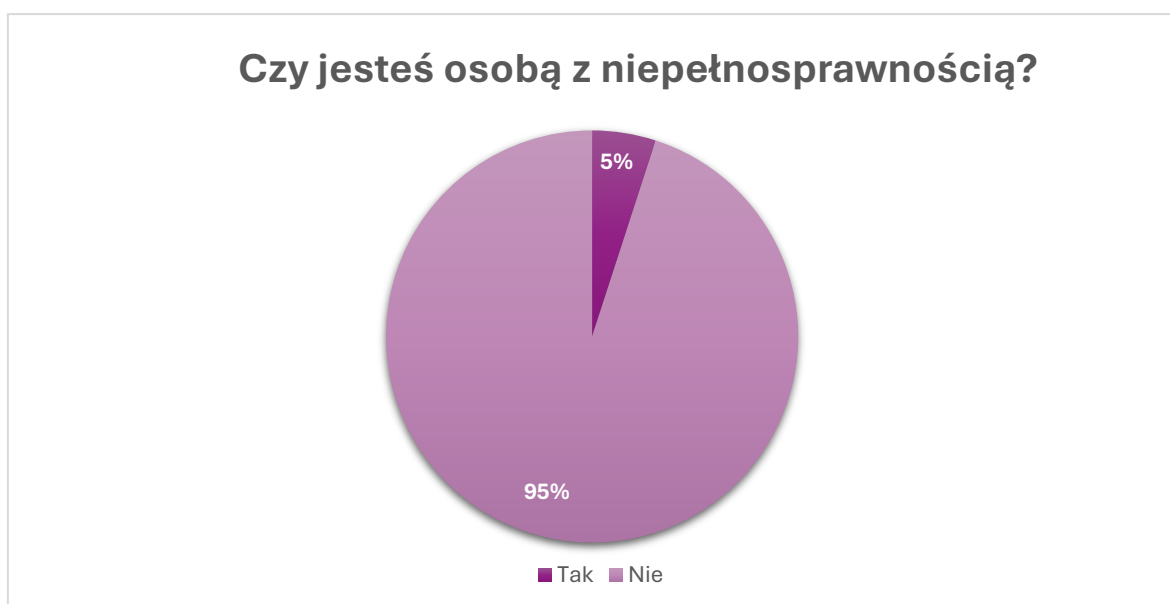
GRUPA BADANA

Badania obejmowały **100** mieszkańców **Gminy Nowiny**, którzy ukończyli osiemnasty rok życia - **75** kobiet i **25** mężczyzn. Analiza wyników pozwoliła na uzyskanie cennych informacji na temat preferencji, potrzeb i problemów społeczności lokalnej w kontekście przemocy domowej, co może stanowić podstawę do podejmowania decyzji przez lokalne władze oraz inne zainteresowane strony.

PŁEĆ BADANYCH MIESZKAŃCÓW

5% badanych deklaruje posiadanie niepełnosprawności.

CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- zagadnienia związane ze zjawiskiem przemocy i agresji - przemocą domową w tym przekonania dotyczące modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych.

PRZEMOC DOMOWA

Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw weszła w życie w zasadniczej swojej części 22 czerwca 2023 r. Od tego dnia ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nosi nową nazwę: „o przeciwdziałaniu przemocy domowej”, a w ślad za tym wprowadzono do polskiego porządku prawnego definicję legalną zjawiska „przemocy domowej”, która zastąpiła dotychczasowe pojęcie „przemocy w rodzinie”.

Przez **przemoc domową** rozumie się w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”;

Natomiast w myśl nowej definicji **osoba doznająca przemocy domowej** (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to:

- małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,

- osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletni – wobec których jest stosowana przemoc domowa

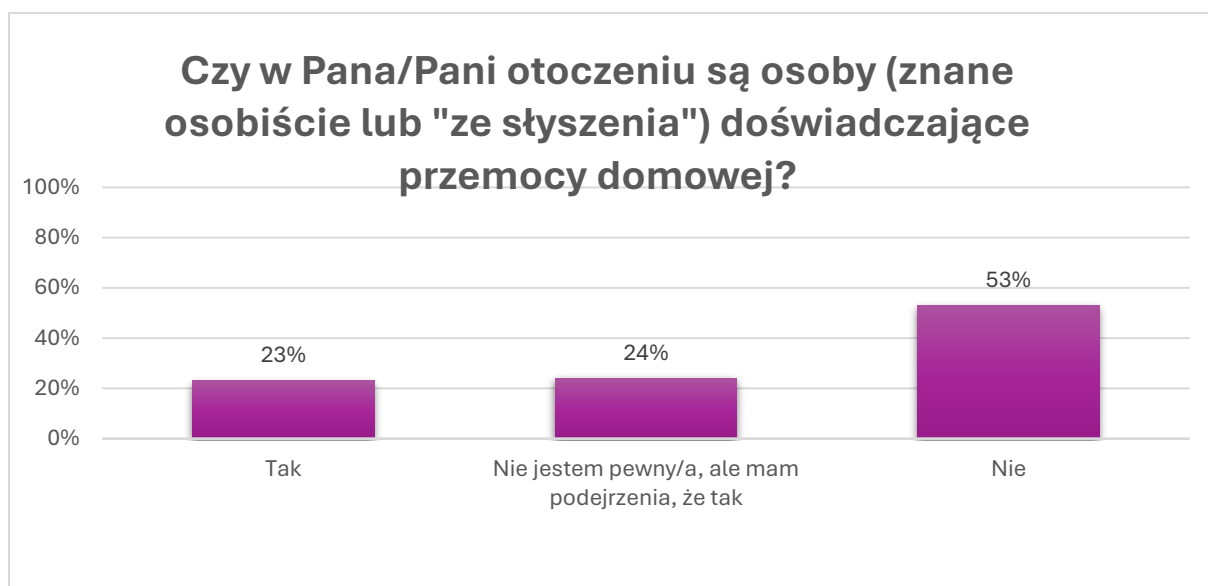
Przez **osobę doznającą przemocy domowej** należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).

Osoba stosująca przemoc domową (art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec ww. osób doznających przemocy.

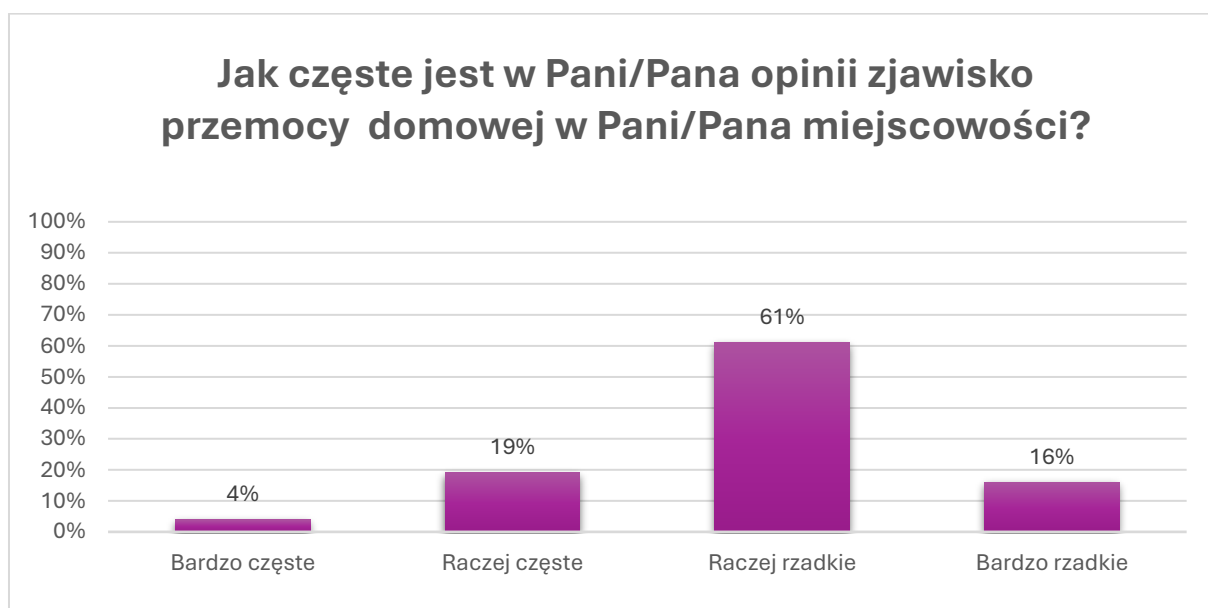
Świadek przemocy domowej (art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej) – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o doznawanie przemocy lub stosowanie przemocy domowej.

Jak wskazują wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Nowiny 23% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy domowej, a 24% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doznających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

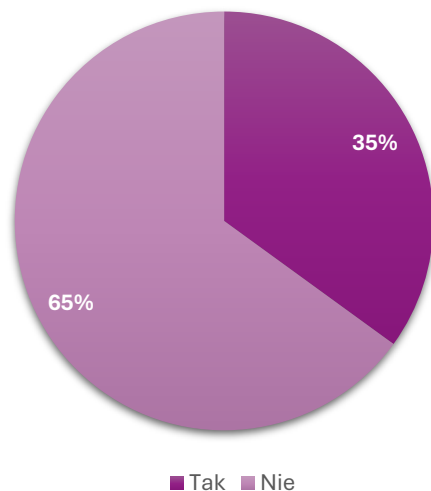

Zjawisko przemocy domowej, w zamieszkiwanej przez respondentów miejscowości, jest rzadkie oraz bardzo rzadkie w opinii 77% z nich. 23% odpowiedzi wskazuje, że jest ono bardzo i raczej częste.

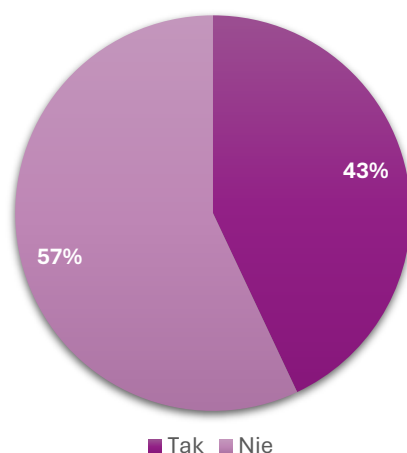

Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Nowiny koncentruje się na potrzebach i problemach mieszkańców. Wobec czego, w kwestionariuszu badani mieli możliwość udzielenia informacji zwrotnej na temat doświadczanej przemocy domowej. Wśród badanej grupy osób 35% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, z czego 43% poprosiło o pomoc.

Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pan/i przemocy od członka swojej rodziny?

Czy w związku ze stosowaną wobec Pana/Pani przemocą poprosił Pan/i o pomoc?

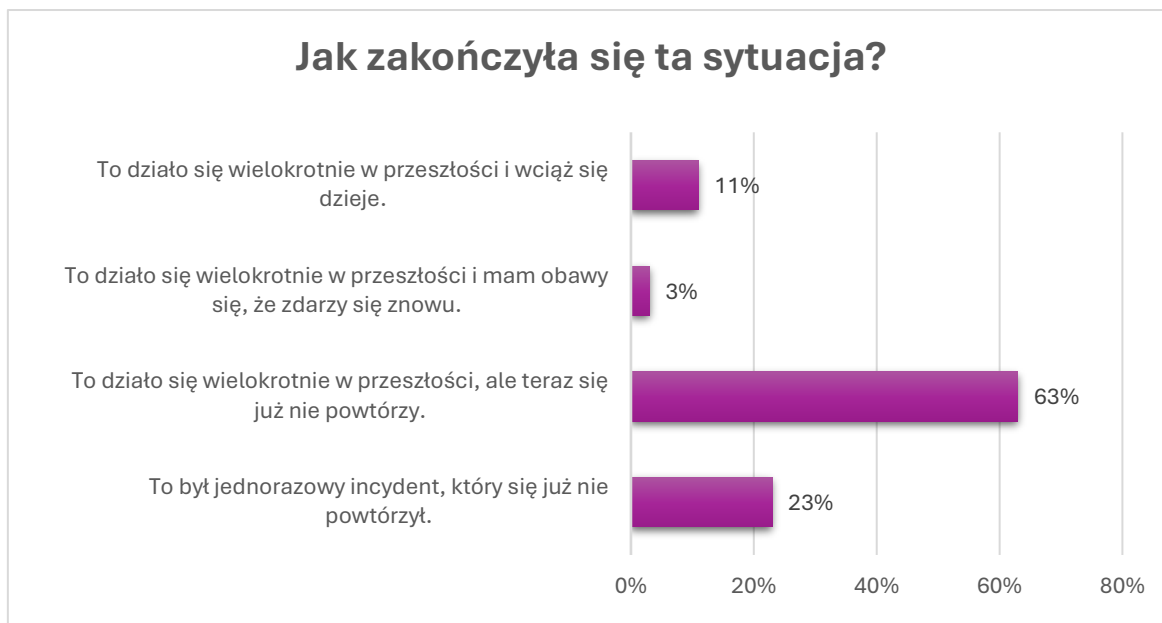

W dalszej kolejności kwestionariusza badani zostali zapytani o rodzaj doświadczanej przemocy. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się na pierwszym miejscu przemoc psychiczna (80%), następnie fizyczna (49%), przemoc ekonomiczna (26%) oraz przemoc seksualna (9%).

W związku z twierdzącą odpowiedzią dotyczącą występowania zjawiska przemocy domowej poprosiliśmy osoby dotknięte tym problemem o określenie, jak potoczyła się dalsza sytuacja związana z doświadczaną przez nich przemocą. Otrzymane odpowiedzi przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wyniki wskazują na zróżnicowany charakter doświadczeń badanych. 23% respondentów zadeklarowało, że była to jednorazowa sytuacja, która nie powtórzyła się. Z kolei 63% badanych wskazało, że przemoc występowała wielokrotnie w przeszłości, jednak obecnie już się nie powtarza. Niewielki odsetek osób (3%) przyznał, że przemoc miała miejsce wielokrotnie i istnieje obawa, że może się powtórzyć. 11% respondentów wskazała, że przemoc występowała wielokrotnie w przeszłości i nadal trwa.

W dalszej części ankiety badane były przekonania mieszkańców Gminy Nowiny dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

Łącznie 95% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala automatycznie na zakończenie problemu przemocy domowej.

W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. Mieszkańcy Gminy Nowiny raczej nie są skłonni myśleć schematycznie o przemocy domowej i łącznie 89%¹ uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. Podobnie 96% zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:

- „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (95%);
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy” (96%);
- „Gdyby osoba doznająca przemocy naprawdę cierpiała, odeszłaby od osoby stosującej przemoc” (89%);
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (94%);
- „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (91%).

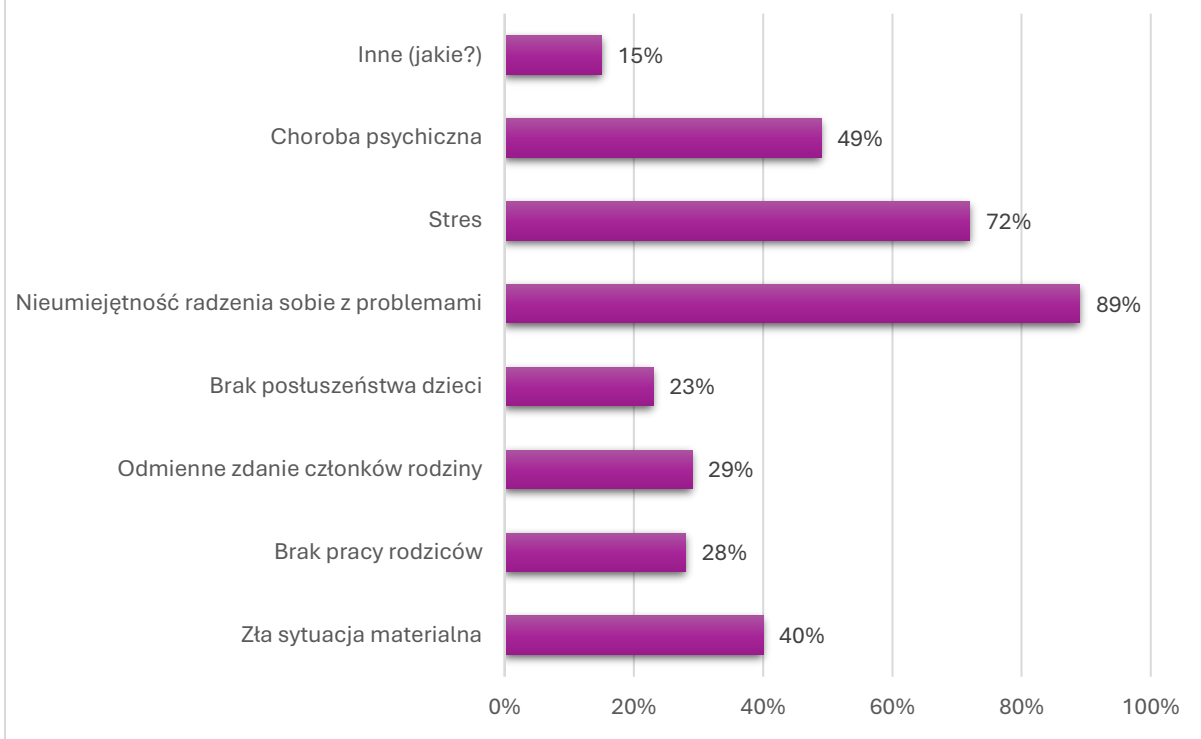
¹ Suma odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe* i *zdecydowanie nieprawdziwe*.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Przyczyną przemocy domowej jest alkohol.	56%	39%	5%	0%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	1%	10%	29%	60%
Osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	80%	16%	3%	1%
Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	2%	3%	10%	85%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy.	1%	3%	8%	88%
Gdyby osoba doznająca przemocy naprawdę cierpiała, odeszłaby od osoby stosującej przemoc.	3%	8%	32%	57%
Nie ma czegoś takiego jak gwałt w małżeństwie.	6%	3%	10%	81%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	2%	4%	5%	89%

Zdaniem mieszkańców Gminy Nowiny do głównych przyczyn agresji wobec członków rodziny należy upatrywać przede wszystkim w nieumiejętności radzenia sobie z problemami, na co wskazało 89% respondentów. Kolejnym istotnym czynnikiem był stres, wymieniany przez 72% badanych. Niemal połowa ankietowanych jako przyczynę agresji wskazała chorobę psychiczną – 49%.

Istotnym problemem okazała się również zła sytuacja materialna, na który zwróciło uwagę 40% respondentów.

Skąd według Pana/Pani bierze się agresja w stosunku do członków rodziny? (wielokrotny wybór)

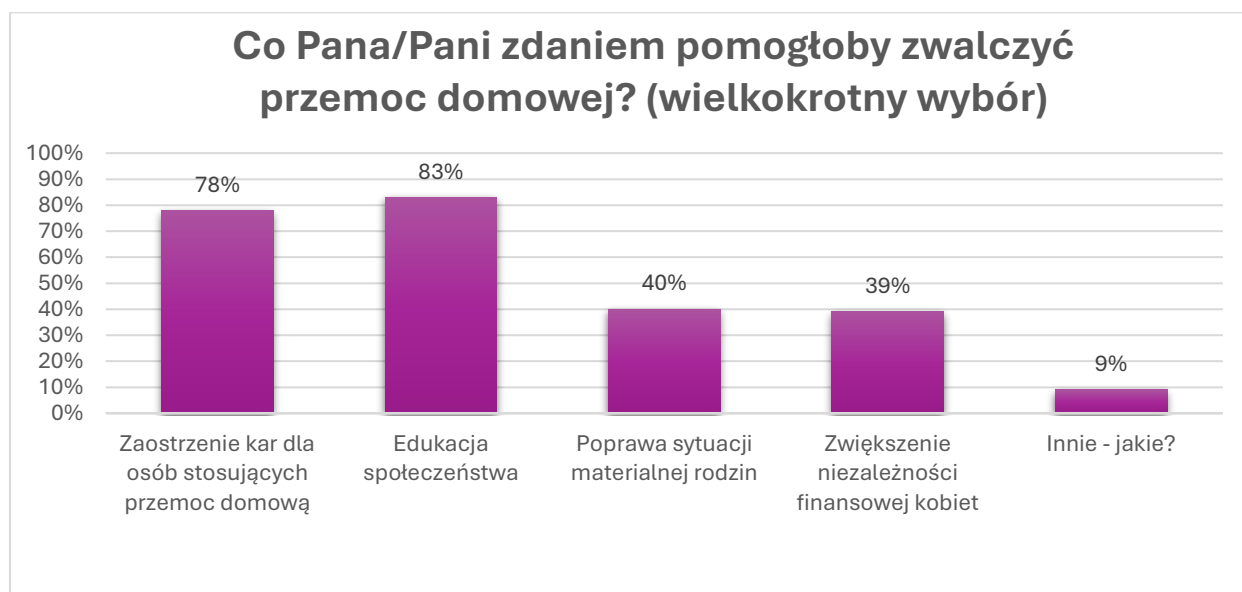
Kolejne pytanie odnosiło się do następującej kwestii: Jak często Pana/Pani zdaniem w przypadku przemocy domowej zdarza się:

TWIERDZENIA	<i>Bardzo często</i>	<i>Czasami</i>	<i>Raczej rzadko</i>	<i>Nigdy</i>
Niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia.	21%	28%	42%	9%
Wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą.	48%	37%	12%	3%
Umarzanie sprawy przez prokuraturę.	29%	46%	20%	5%
Złe warunki i procedury przesłuchiwania poszkodowanych.	39%	37%	21%	3%
Orzekanie zbyt łagodnych wyroków.	63%	27%	6%	4%
Długotrwałe dochodzenie i postępowanie sądowe.	66%	25%	5%	4%

49% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. Przeważająca większość respondentów (łącznie 85%) odpowiadała też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzenie spraw przez prokuraturę

wskazało 75% badanych. Wykaz odpowiedzi na te i pozostałe tematy obrazuje powyższa tabela.

Jeżeli chodzi o przeciwdziałanie przemocy domowej, to mieszkańcy wskazywali, że najskuteczniejszymi działaniami w ich opinii są: edukacja społeczeństwa (83%), zaostrezenie kar dla osób stosujących przemoc (78%), poprawa sytuacji materialnej rodzin (40%) oraz zwiększenie niezależności finansowej kobiet (39%).

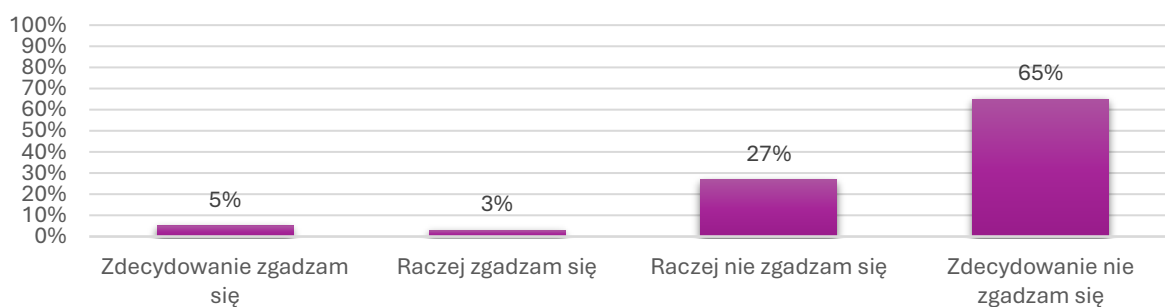
PRZEKONANIA DOTYCZĄCE WYCHOWANIA DZIECI

Respondenci otrzymali propozycje sześciu stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. Poniższe wartości pozwalają sądzić, że badani nie przejawiają postaw wychowawczych, które są charakterystyczne dla tradycyjnego, tj. konserwatywnego wychowania.

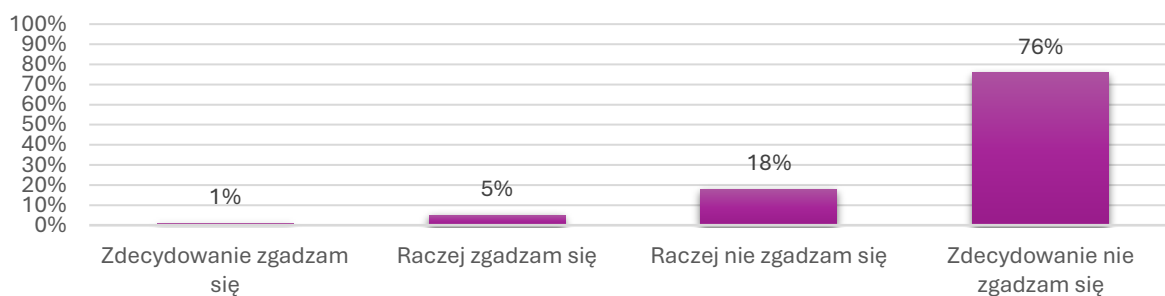
Stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” spotkało się ze stanowczą dezaprobatą – łącznie 92% mieszkańców nie zgodziło się z takim stwierdzeniem. Łącznie 93% badanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwalają sobie lepiej radzić w przyszłości. 76% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem.

Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 94% respondentów. Respondenci nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową – 90%. Według respondentów bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców – łącznie 86%. Szczegółowy rozkład odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

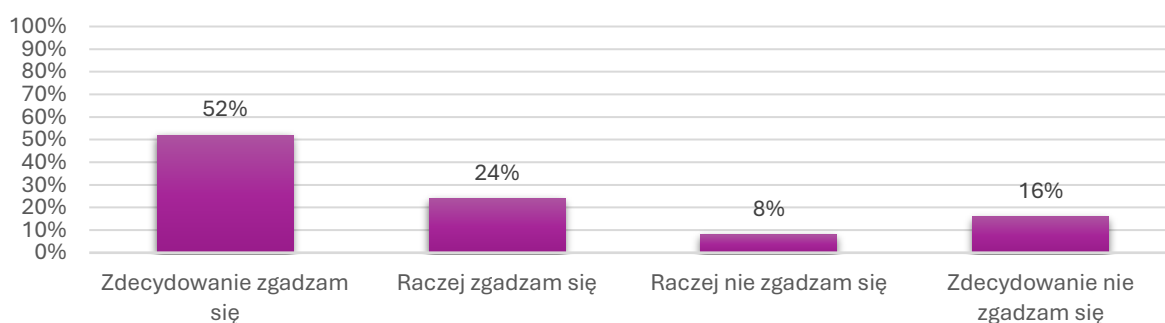
Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa

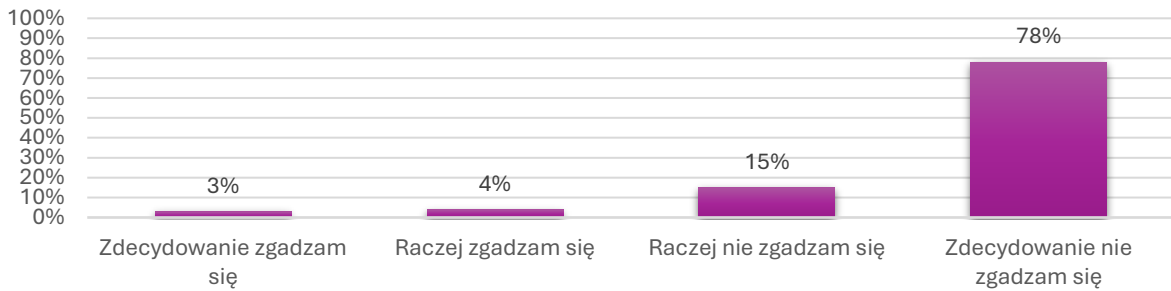
Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek

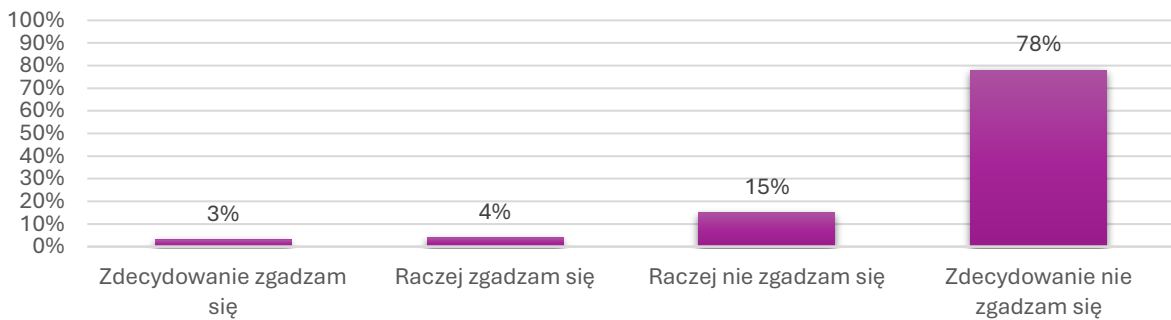
Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem

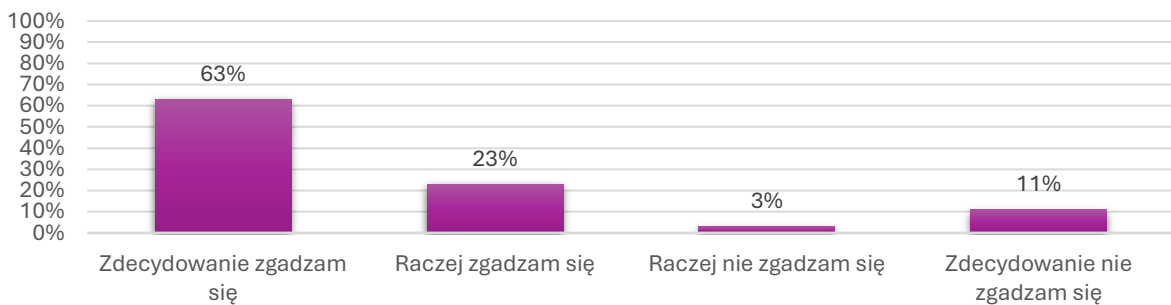
Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości

Łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową

Bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców

PROBLEMATYKA PRZEMOCY W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

CEL BADANIA I CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADAWCZEJ

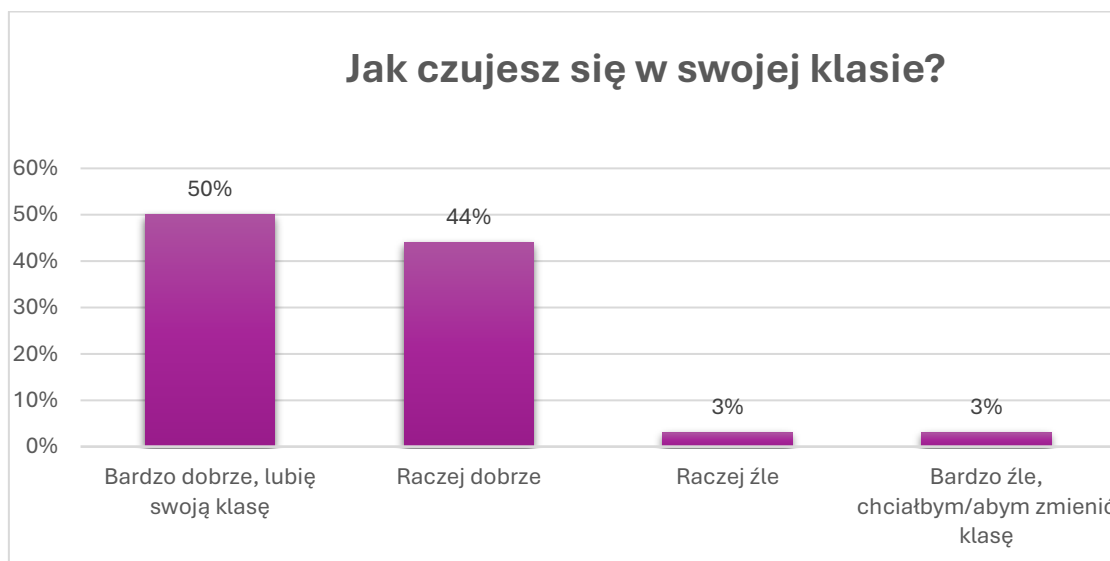
Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza zjawiska przemocy w środowisku szkolnym jak i domowym uczniów, a także postaw i przekonań badanych wobec różnych form przemocy. W badaniu wzięli udział uczniowie szkół podstawowych z terenu Gminy Nowiny.

WYNIKI

PRZEMOC RÓWIEŚNICZA

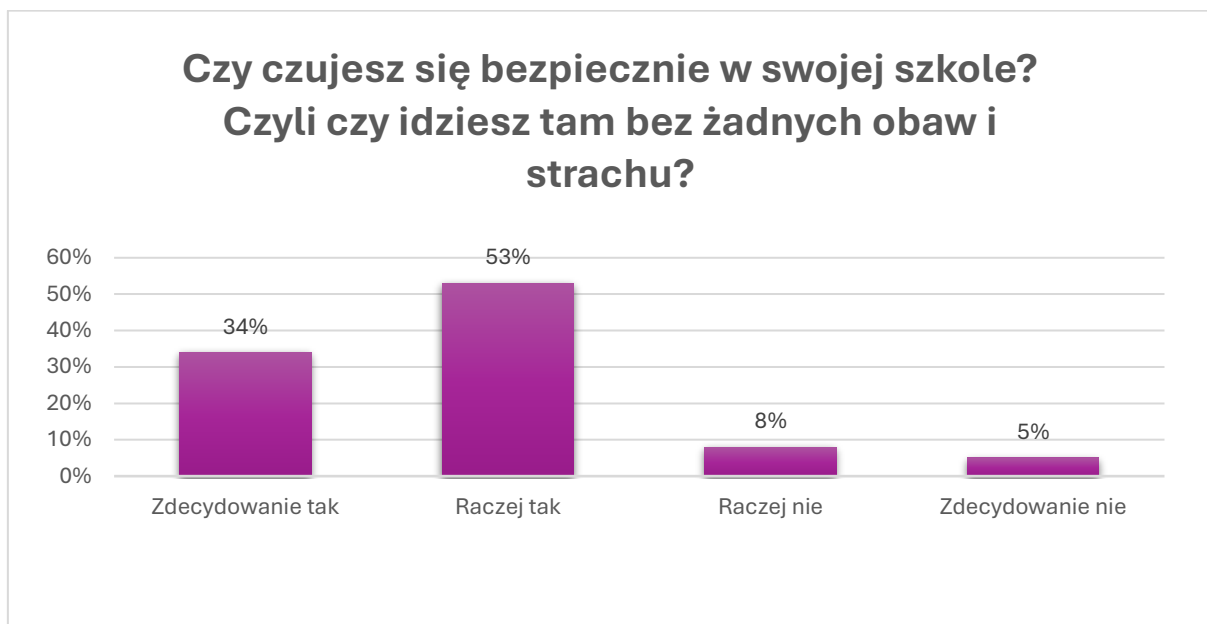
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w szkole pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. Wyniki są zadowalające, uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze – 94%². Nie należy jednak bagatelizować faktu, że część uczniów przeciwnie określa swoje odczucia (6%).

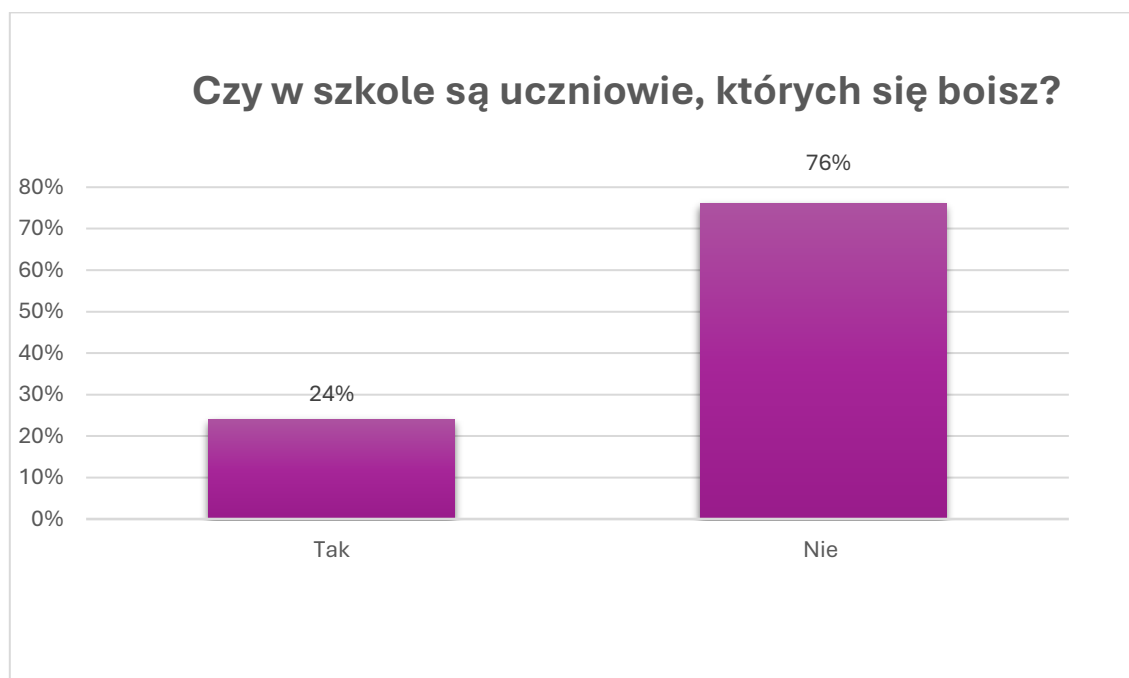

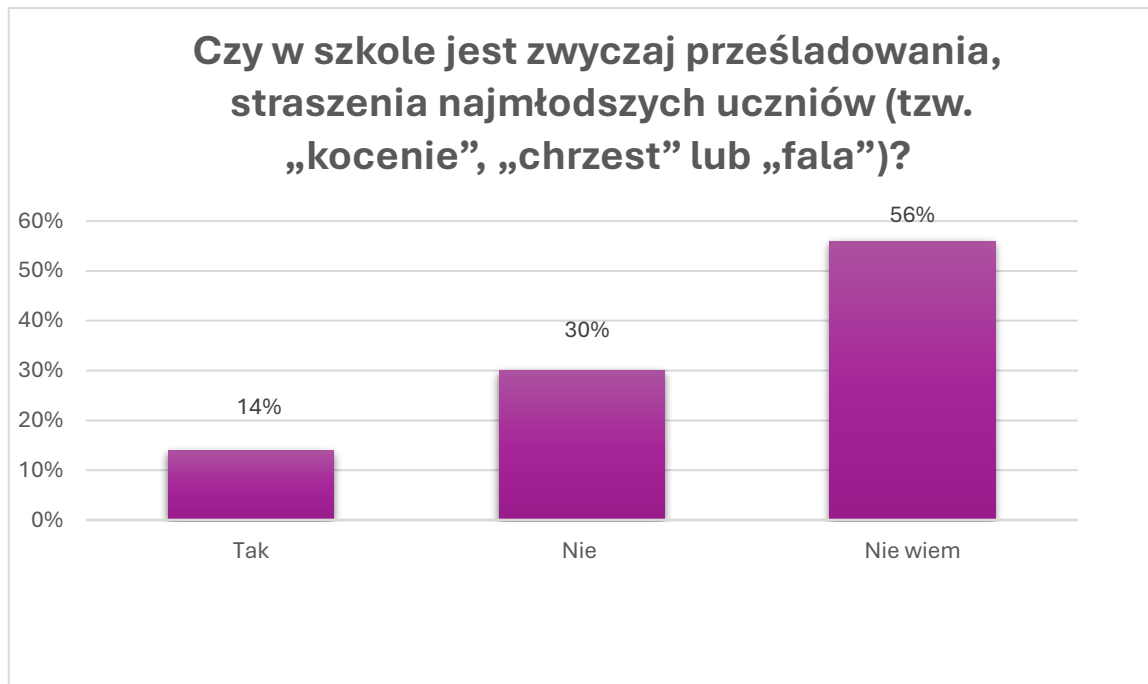
² Zsumowane wyniki odpowiedzi: *bardzo dobrze, lubię swoją klasę* i *raczej dobrze*.

Następnie zapytano uczniów czy czują się bezpiecznie w swojej szkole. Co ważne i wartościowe - zdecydowana większość uczniów odpowiedziała twierdząco (87%). Zauważyć należy, iż odmienne odczucie pojawia się u 13% ankietowanych uczniów.

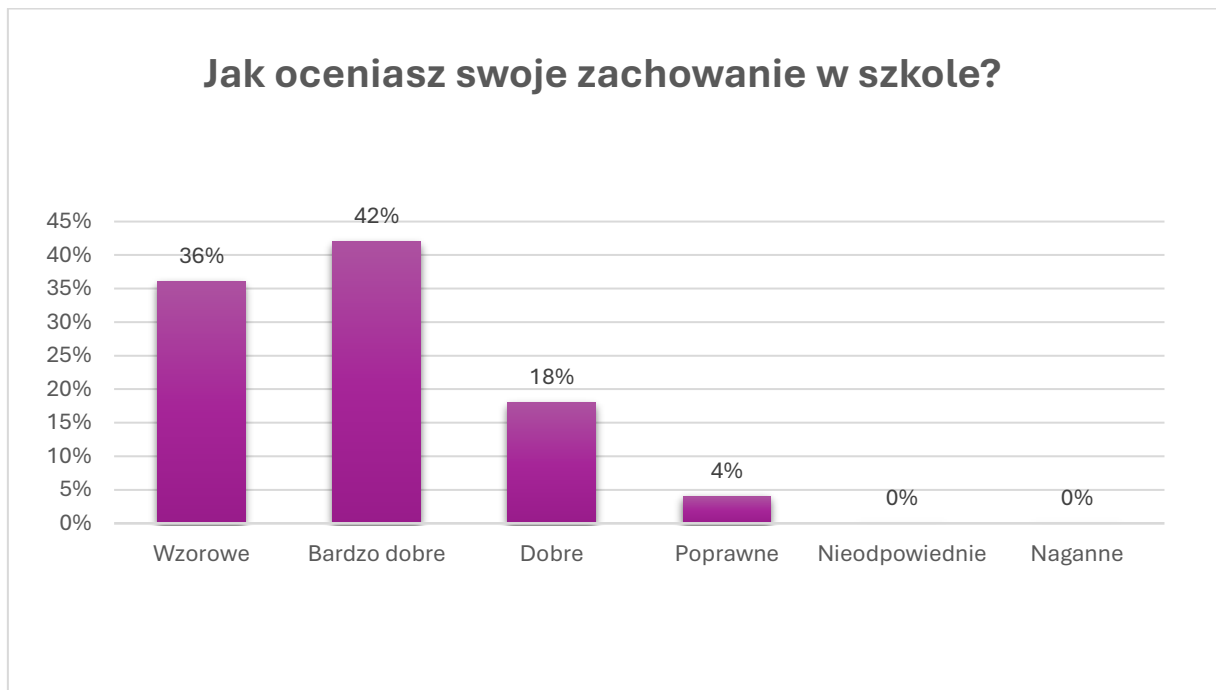

Uczniowie zostali poproszeni o wskazanie czy są w szkole uczniowie, których się obawiają. 24% uczniów przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją. Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach podstawowych jest obecny, lecz nie rozpowszechniony zwyczaj „chrztu” młodszych uczniów – przyznaje to 14% badanych.

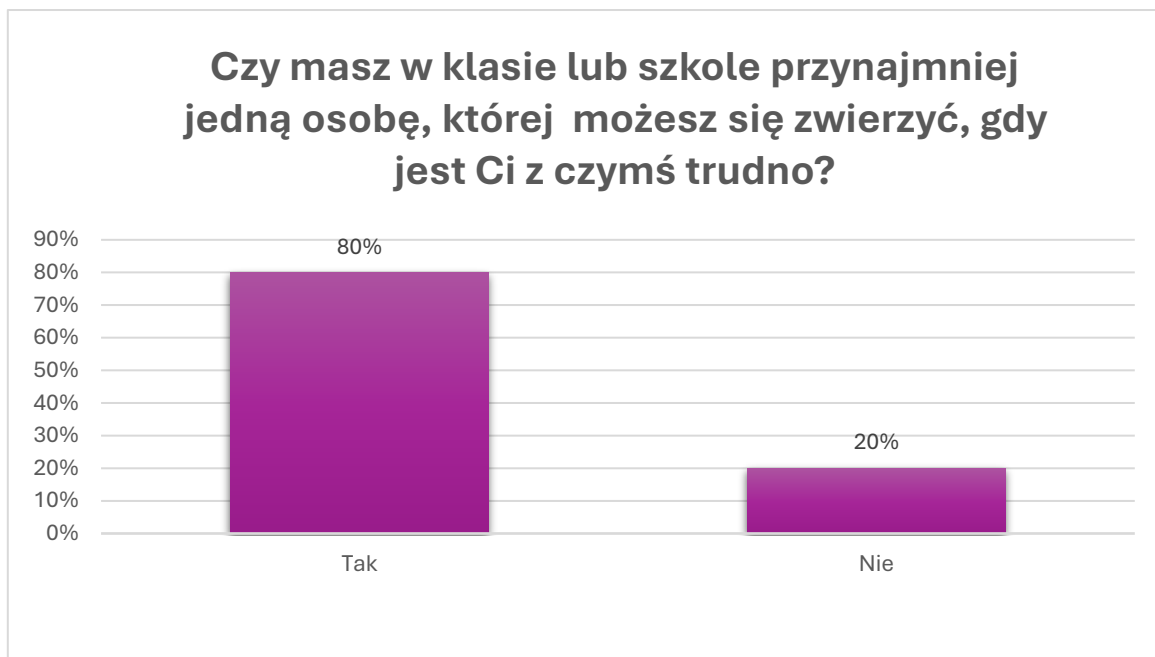

Poproszono uczniów o dokonanie subiektywnej oceny swojego zachowania w szkole. Badani wskazywali, że ich zachowanie jest wzorowe (36%) a także określali je jako bardzo dobre (42%). Pojawiały się również wskazania uczniów mówiące o dobrym zachowaniu (18%) oraz poprawnym (4%).

Za pozytywne można uznać, że 80% uczniów szkół podstawowych w Gminie Nowiny ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia.

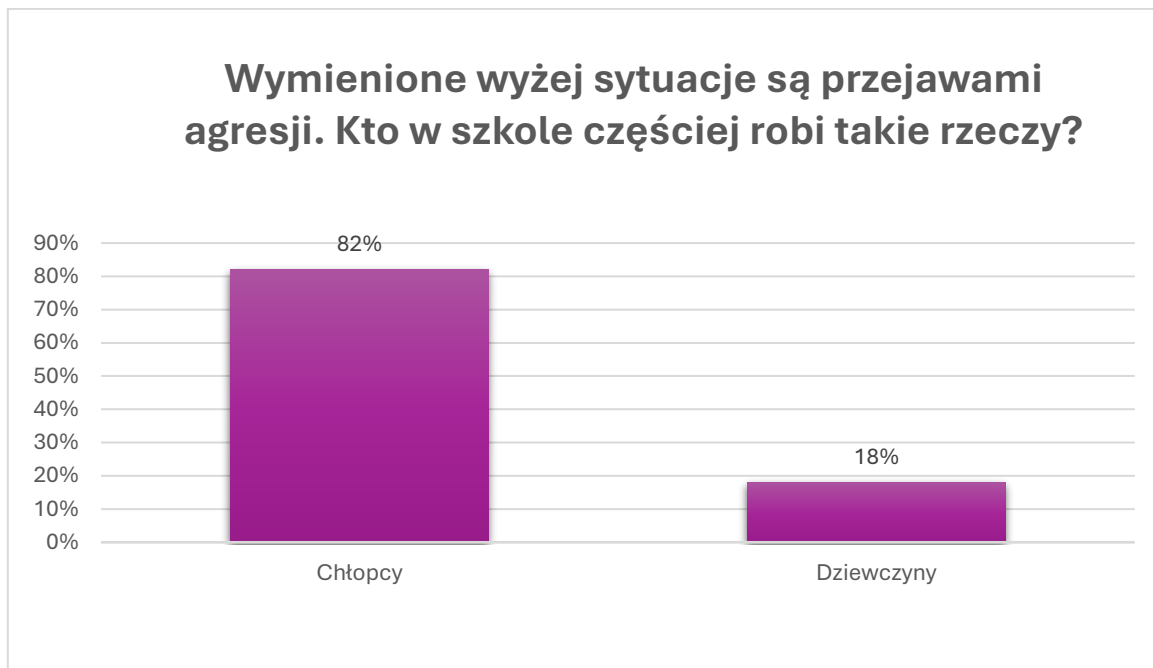

W poniższej tabeli zawarto szczegółowy rozkład odpowiedzi uczniów dotyczący ich opinii na temat częstotliwości występowania w szkole, do której uczęszczają różnych zachowań i sytuacji będących przejawem przemocy rówieśniczej. Można zauważyć, że w opinii uczniów najczęściej – bo codziennie i kilka razy w tygodniu – dochodzi do: obgadywania, wyśmiewania oraz unikania/ignorowania a nawet wykluczania z grupy.

Badani uczniowie wskazali również, że w szkole zdecydowanie częściej takie zachowania wykazują chłopcy (82%) niż dziewczyny (18%).

Jak często poniższe sytuacje zdarzają się w Twojej szkole?					
	Codziennie	Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w roku	Nigdy
Wyśmiewanie kogoś, przezywanie	31%	26%	21%	12%	10%
Obgadywanie za plecami	39%	23%	18%	10%	10%
Unikanie, ignorowanie, wykluczanie z grupy	21%	24%	18%	17%	20%
Groźenie komuś, szantażowanie	6%	9%	14%	21%	50%
Kopanie, bicie	16%	10%	15%	26%	33%
Zabieranie pieniędzy lub rzeczy	5%	6%	8%	23%	58%
Wandalizm – niszczenie rzeczy uczniów lub rzeczy należących do szkoły	8%	5%	16%	27%	44%

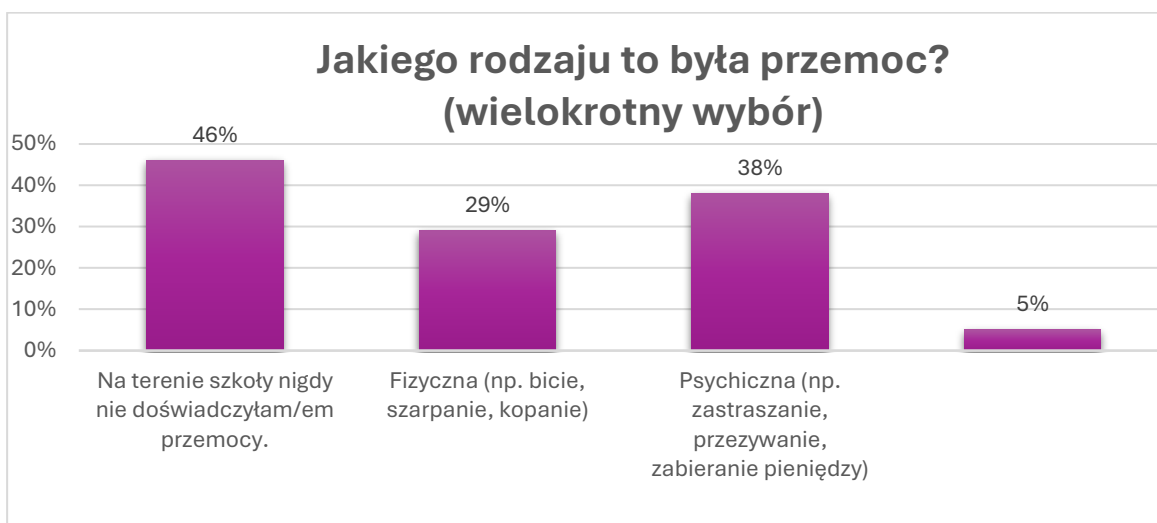
Z przeprowadzonych badań wynika, że przejawy agresji w środowisku szkolnym częściej dotyczą chłopców niż dziewcząt. Aż 82% respondentów wskazało chłopców jako osoby częściej podejmujące takie zachowania, natomiast 18% badanych uznało, że częściej dopuszczają się ich dziewczęta.

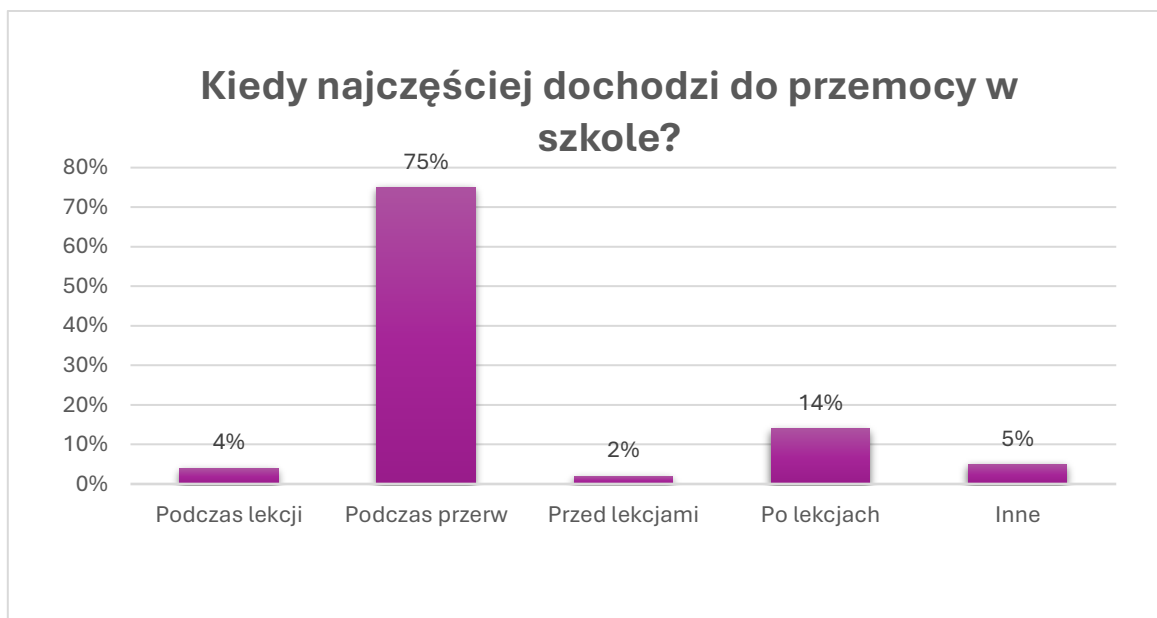
W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy – 10% badanych przyznaje, że przemocy ze strony rówieśników doświadcza codziennie a 12% kilka razy w tygodniu. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Badani uczniowie szkół podstawowych Gminy Nowiny deklarują, że częściej doświadczają w szkole przemocy psychicznej (38%) niż fizycznej (29%). 46% w tym pytaniu potwierdza, że nie doświadcza w szkole przemocy.

Odpowiedzi uczniów wskazują, że akty przemocy w szkole występują najczęściej podczas przerw (75% wskazań). Pozostałe momenty dnia szkolnego to w trakcie lekcji (4%), po lekcjach (14%), a 5% odpowiedzi dotyczy kategorii „inne”. Oznacza to, że przerwy są kluczowym czasem ryzyka i wymagają szczególnej uwagi w działaniach profilaktycznych.

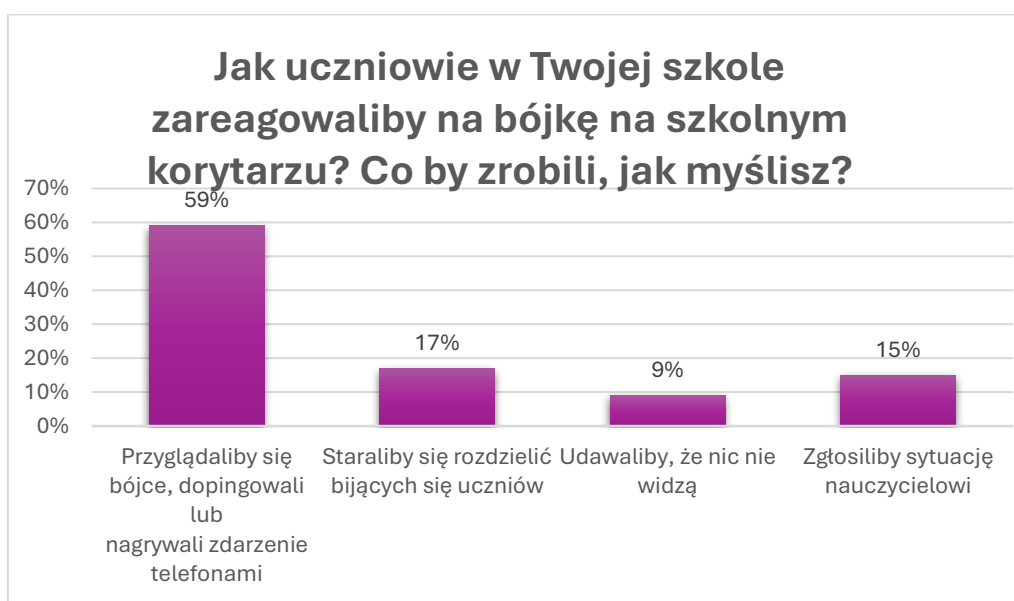

Uczniów zapytano również o to, jakie są ich zdaniem powody tego, że rówieśnicy zachowują się agresywnie. Zdaniem respondentów uczniowie zachowują się agresywnie z różnych powodów. Najczęściej wskazywano, że wynika to z chęci poniżania innych (39%) oraz zdobycia respektu wśród rówieśników (38%), a także z niewłaściwego wychowania przez

rodziców (36%). Część badanych uważa również, że agresja jest sposobem na osiągnięcie własnych celów (20%), wynika z braku świadomości krzywdzenia innych (23%) lub z braku konsekwencji za takie zachowania (27%), natomiast 4% wskazało inne przyczyny.

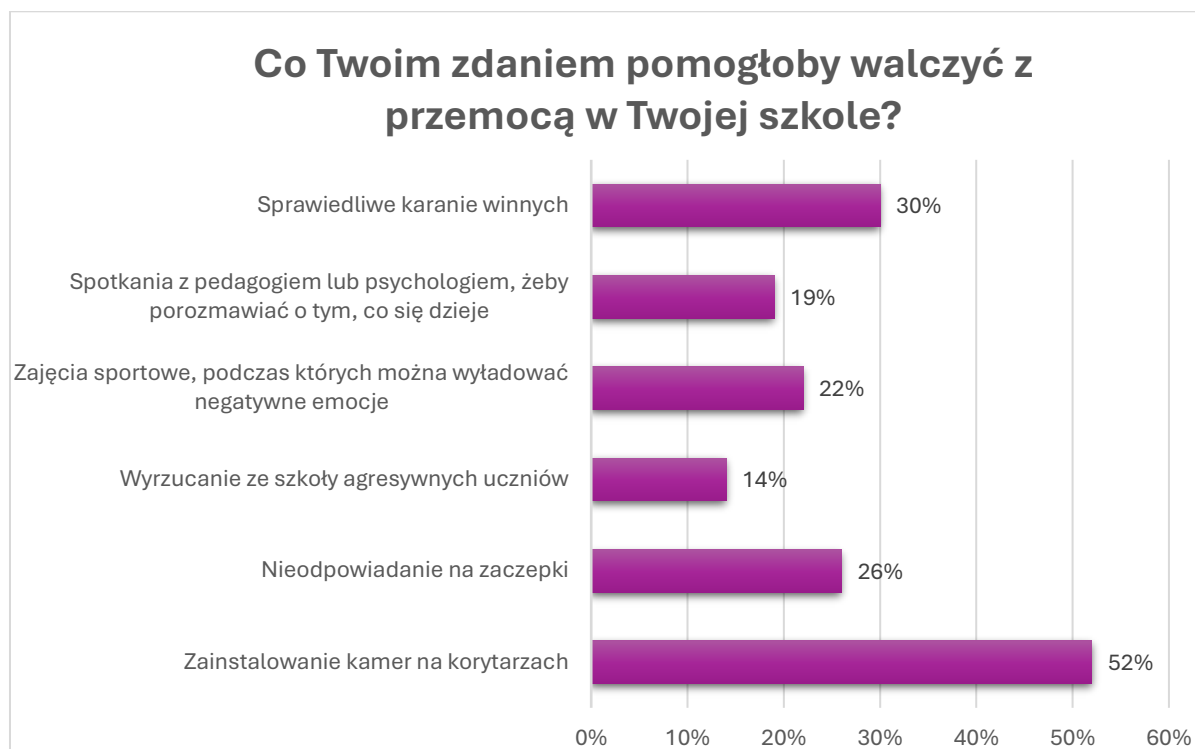

Poniżej prezentowane są odpowiedzi uczniów na temat reakcji ich rówieśników na sytuację, kiedy staliby się oni świadkami bójki na szkolnym korytarzu. Niepokojące, jest, że spora część ankietowanych zadeklarowała przyglądanie się bójce, dopingowanie i nagrywanie zdarzenia telefonem (59%). Zaistniałą sytuację zgłosiłoby nauczycielowi 15% badanych uczniów.

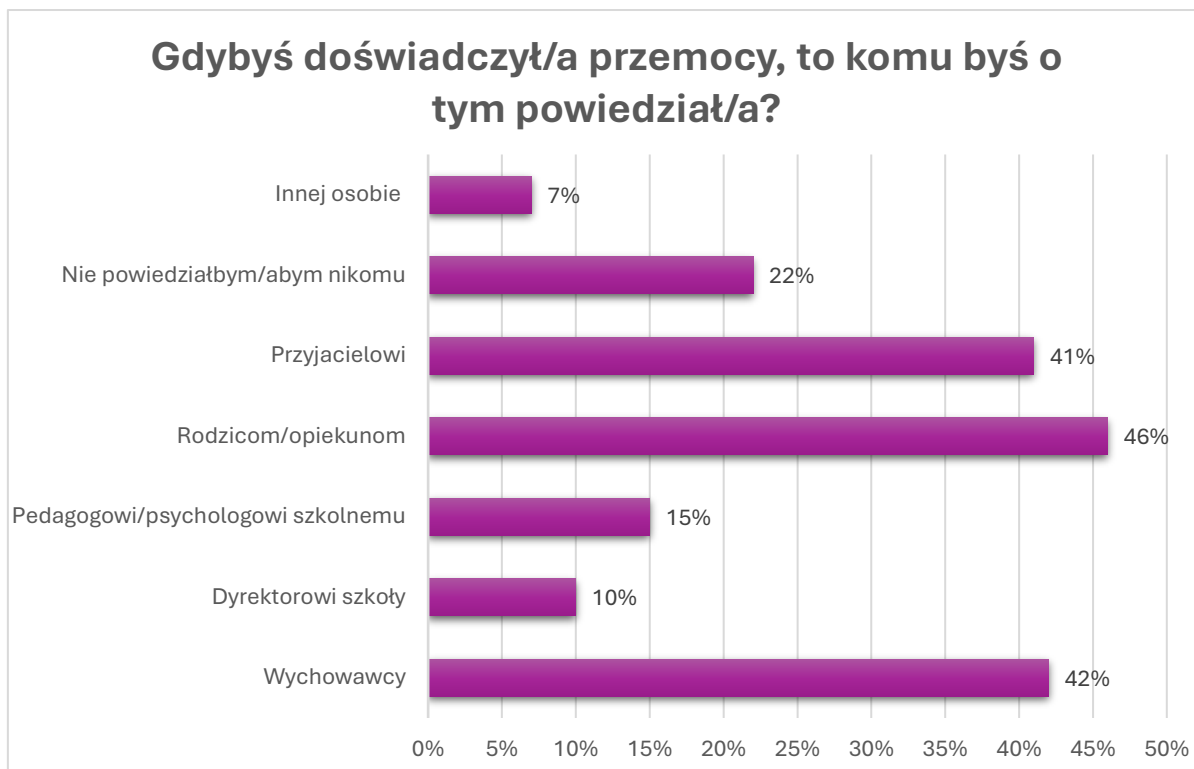

Zdaniem respondentów najskuteczniejszym sposobem przeciwdziałania przemocy w szkole byłoby sprawiedliwe karanie osób dopuszczających się agresji, na co wskazało 52%

badanych. Część uczniów uważa również, że pomocne byłyby spotkania z pedagogiem lub psychologiem (30%), a także usuwanie ze szkoły najbardziej agresywnych uczniów (26%) oraz organizowanie zajęć sportowych pozwalających rozładować negatywne emocje (22%). Mniejsza grupa respondentów wskazała także na ignorowanie zaczepki (19%) oraz instalację kamer na korytarzach szkolnych (14%) jako możliwe sposoby ograniczania przemocy.

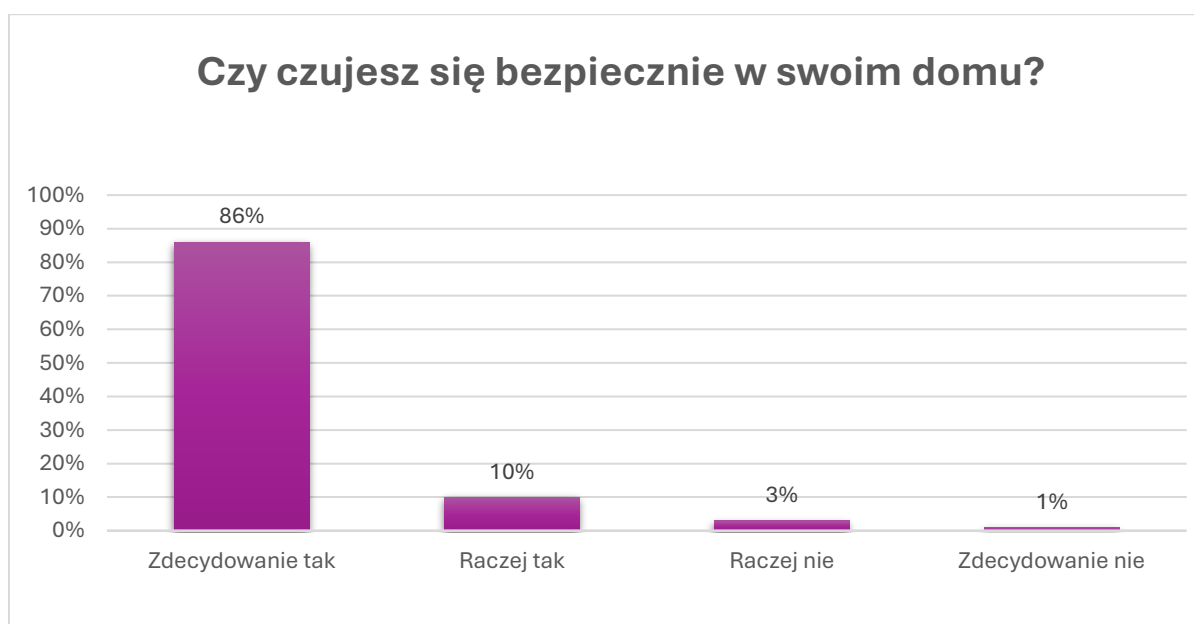

W ostatnim pytaniu dotyczącym przemocy w szkole zapytano uczniów, komu powiedzieliby o swoim doświadczeniu, gdyby stali się osobami doznającymi przemocy. Najczęściej wskazywanymi osobami byli rodzice lub opiekunowie, którym zaufałyby 46% respondentów, oraz wychowawca – 42% wskazań. Na trzecim miejscu znaleźli się przyjaciele (41%). Znacznie rzadziej uczniowie deklarowali, że zwróciliby się do pedagoga lub psychologa szkolnego (15%) bądź do dyrektora szkoły (10%). Jednocześnie 7% badanych przyznało, że w takiej sytuacji nie powiedziałyby o przemocy nikomu, co stanowi istotny sygnał wymagający uwagi.

PRZEMOC DOMOWA

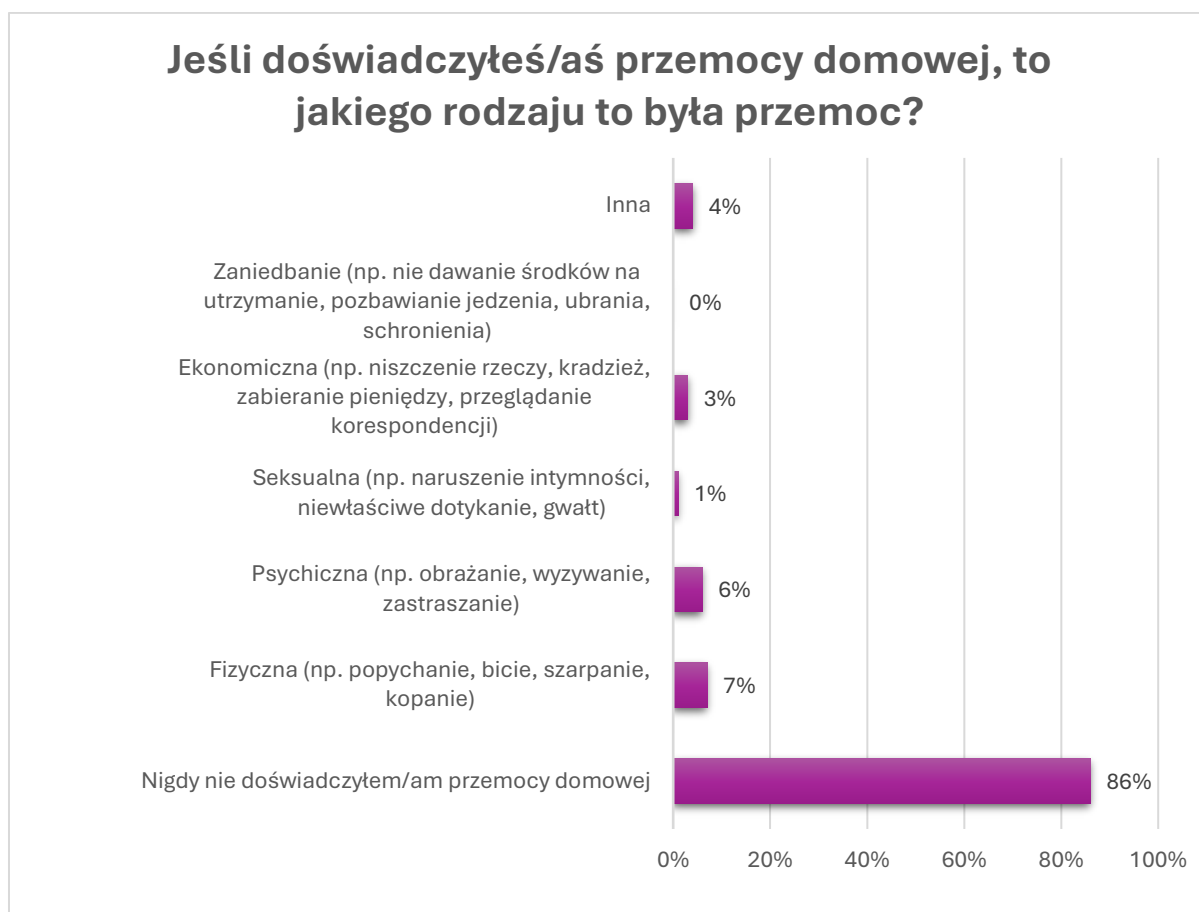
Zapytaliśmy również uczniów szkół Gminy Nowiny o doświadczenie przemocy w domu oraz poczucia bezpieczeństwa. Rozkład odpowiedzi wskazuje, że część badanych uczniów doświadcza lub doświadczało przemocy domowej (14%), a 86% uczniów czuje się w swoim domu bezpiecznie.

90% uczniów deklaruje, że nigdy nie doświadczyli przemocy w swojej rodzinie.

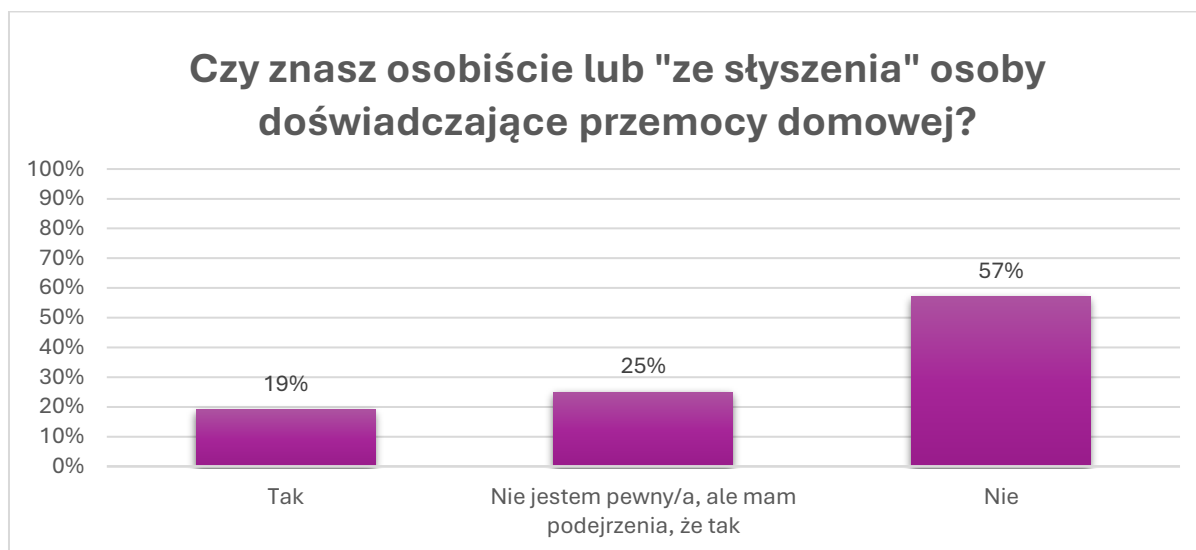

W kwestii rodzaju przemocy doświadczanej przez uczniów w swoich domach najczęściej wskazywali oni na doświadczanie przemocy psychicznej (6%) oraz fizycznej (7%).

Młodym mieszkańcom Gminy Nowiny zadaliśmy takie samo pytanie jak dorosłym, dotyczące osób z otoczenia doświadczających przemocy domowej. **19% uczniów potwierdza,**

iż zna osoby, które doświadczają przemocy domowej a 25% podejrzewa, że może do tego dochodzić

CYBERPRZEMOC

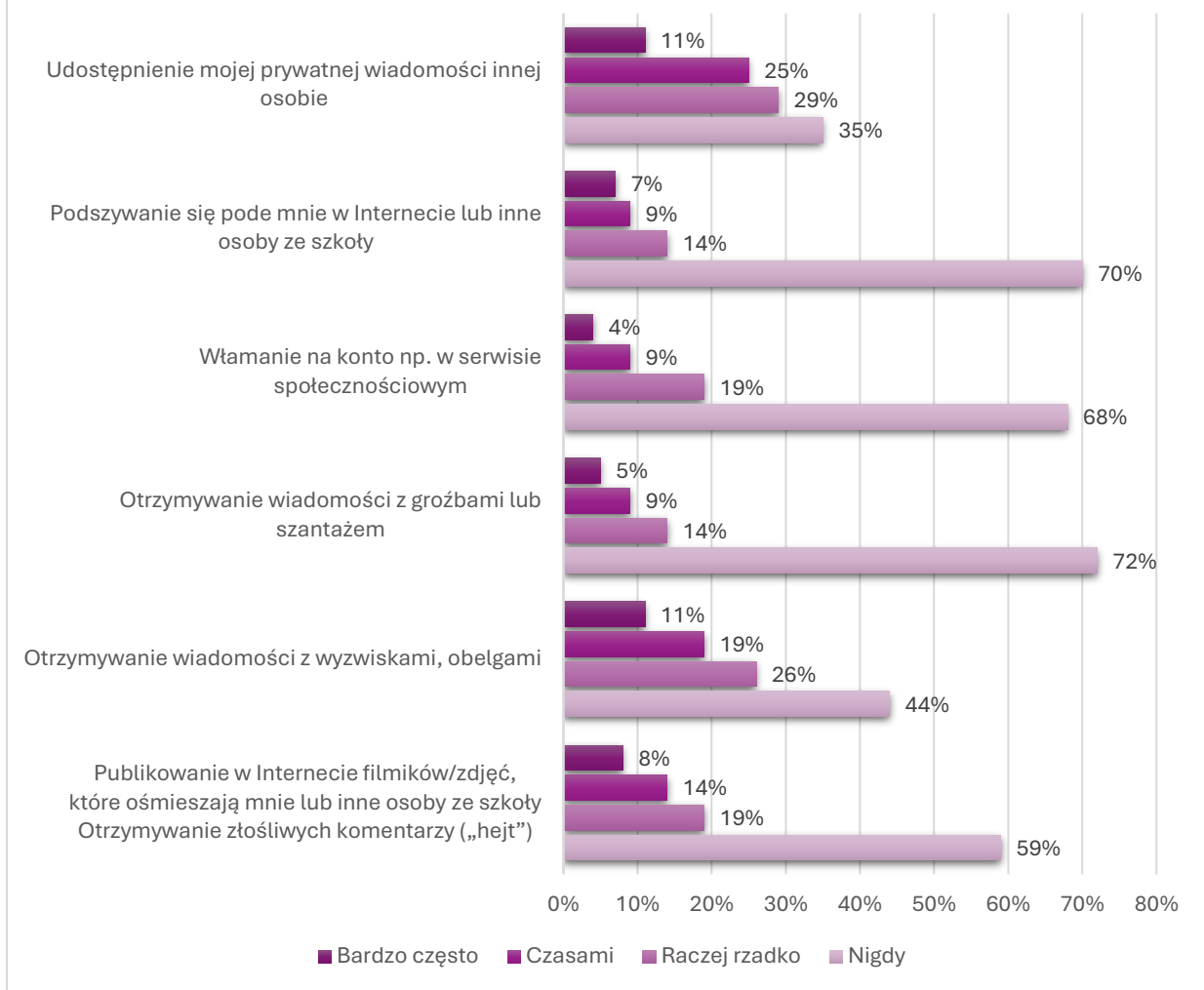
Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że uczniom Gminy Nowiny nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

Łącznie 22% uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z groźbami (14%) oraz często ich prywatna wiadomość była udostępniana innej osobie (36%).

Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

Czy Ty lub ktoś z Twojej szkoły zetknął się z wymienionymi zachowaniami w Internecie?

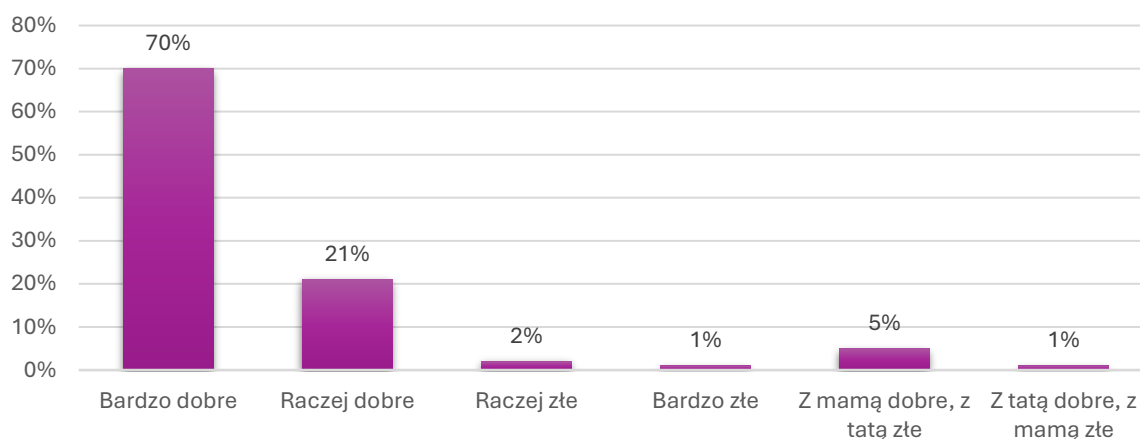

RELACJE Z OSOBAMI DOROSŁYMI – RODZICE, NAUCZYCIELE

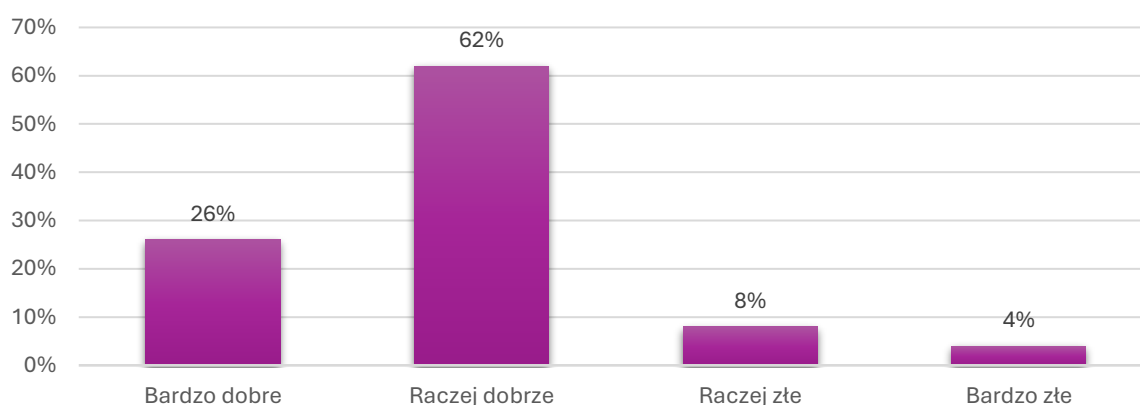
Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią dla nich oparcie i źródło wiedzy. **Większość uczniów (91%) szkół z Gminy Nowiny deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami.** Podobnie jest w przypadku oceny relacji uczniów z nauczycielami – **większość (88%) ocenia je jako bardzo dobre lub dobre.**

Dobre relacje z rodzicami uczniów to niewątpliwie zasób chroniący, który może zostać wykorzystany w planowaniu oddziaływań profilaktycznych poprzez tworzenie sojuszu rodzic – nauczyciel w przeciwdziałaniu uzależnieniom m.in. poprzez uzupełniającą się edukację dotyczącą zagrożeń, a także kształtowanie konstruktywnych postaw i budowanie sieci wsparcia.

Jak dogadujesz się z rodzicami lub opiekunami? Jakie są Wasze relacje?

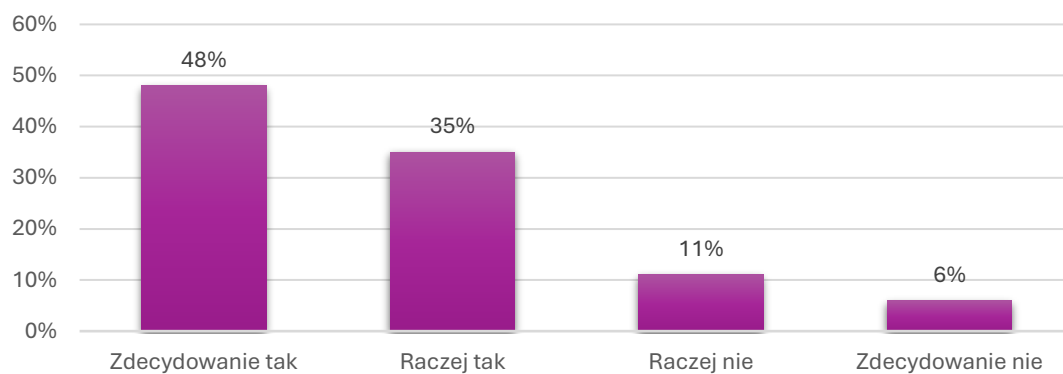

Jak oceniasz swoje relacje z nauczycielami?

Równie obiecujące są wyniki dotyczące poziomu zaufania do rodzica/opiekuna w wypadku przeżywania poważnego problemu. **Łącznie 83% uczniów chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami w kwestii przeżywanego problemu z rodzicami.**

**Czy gdyby wydarzyło się coś niepokojącego
(np. ktoś Ci groził, prześladował Cię,
namawiał do zrobienia czegoś złego), to czy
zaufałybyś swojemu rodzicowi lub opiekunowi
i powiedział mu o swoim problemie?**

PODSUMOWANIE

Dorośli mieszkańcy Gminy Nowiny

- 23% z respondentów zna osobiście lub ze słyszenia osoby doznające przemocy domowej, a 24% ma podejrzenia, że może do tego dochodzić.
- Zjawisko przemocy domowej, w zamieszkiwanej przez respondentów miejscowości, jest rzadkie oraz bardzo rzadkie w opinii 77% z nich. 23% odpowiedzi wskazuje, że jest ono bardzo i raczej częste.
- 35% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, z czego 43% poprosiło o pomoc.
- badani zostali zapytani o rodzaj doświadczanej przemocy. Wśród odpowiedzi najczęściej pojawiała się na pierwszym miejscu przemoc psychiczna (80%), następnie fizyczna (49%), przemoc ekonomiczna (26%) oraz przemoc seksualna (9%).
- W związku z twierdzącą odpowiedzią dotyczącą występowania zjawiska przemocy domowej poprosiliśmy osoby dotknięte tym problemem o określenie, jak potoczyła się dalsza sytuacja związana z doświadczaną przez nich przemocą. 23% respondentów zadeklarowało, że była to jednorazowa sytuacja, która nie powtórzyła się. Z kolei 63% badanych wskazało, że przemoc występowała wielokrotnie w przeszłości, jednak obecnie już się nie powtarza. Niewielki odsetek osób (3%) przyznał, że przemoc miała miejsce wielokrotnie i istnieje obawa, że może się powtórzyć. 11% respondentów wskazała, że przemoc występowała wielokrotnie w przeszłości i nadal trwa.
- Badane były przekonania mieszkańców Gminy Nowiny dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity. Łącznie 95% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. Mieszkańcy Gminy Nowiny raczej nie są skłonni myśleć schematycznie o przemocy domowej i łącznie 89%³ uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. Podobnie 96% zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. Odpowiedzi „Zdecydowanie nieprawdziwe” i „Raczej nieprawdziwe” określają, że funkcjonujące wśród badanych przekonania na temat przemocy są budujące:
 - „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” (95%);

³ Suma odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe* i *zdecydowanie nieprawdziwe*.

- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy” (96%);
 - „Gdyby osoba doznająca przemocy naprawdę cierpiała, odeszłaby od osoby stosującej przemoc” (89%);
 - „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” (94%);
 - „Nie ma czegoś takiego, jak gwałt w małżeństwie” (91%).
- Zdaniem mieszkańców Gminy Nowiny do głównych przyczyn agresji wobec członków rodziny należy upatrywać przede wszystkim w nieumiejętności radzenia sobie z problemami, na co wskazało 89% respondentów. Kolejnym istotnym czynnikiem był stres, wymieniany przez 72% badanych. Niemal połowa ankietowanych jako przyczynę agresji wskazała chorobę psychiczną – 49%. Istotnym problemem okazała się również zła sytuacja materialna, na który zwróciło uwagę 40% respondentów.
 - 49% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodejmowanie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. Przeważająca większość respondentów (łącznie 85%) odpowiadała też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzenie spraw przez prokuraturę wskazało 75% badanych.
 - Jeżeli chodzi o przeciwdziałanie przemocy domowej, to mieszkańcy wskazywali, że najskuteczniejszymi działaniami w ich opinii są: edukacja społeczeństwa (83%), zaostrzenie kar dla osób stosujących przemoc (78%), poprawa sytuacji materialnej rodzin (40%) oraz zwiększenie niezależności finansowej kobiet (39%).
 - Respondenci otrzymali propozycje sześciu stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. Stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” spotkało się ze stanowczą dezaprobatą – łącznie 92% mieszkańców nie zgodziło się z takim stwierdzeniem. Łącznie 93% badanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwalają sobie lepiej radzić w przyszłości. 76% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem. Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją 94% respondentów. Respondenci nie zgadzają się również ze stwierdzeniem, że łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową – 90%. Według respondentów bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców – łącznie 86%.

Dzieci i młodzież szkolna

- uczniowie w przeważającej części czują się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze – 94%⁴. Nie należy jednak bagatelizować faktu, że część uczniów przeciwnie określa swoje odczucia (6%).
- zapytano uczniów czy czują się bezpiecznie w swojej szkole. Co ważne i wartościowe - zdecydowana większość uczniów odpowiedziała twierdząco (87%). Zauważyć należy, iż odmienne odczucie pojawia się u 13% ankietowanych uczniów.
- 24% uczniów przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją. Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach podstawowych jest obecny, lecz nie rozpowszechniony zwyczaj „chrztu” młodszych uczniów – przyznaje to 14% badanych.
- Poproszono uczniów o dokonanie subiektywnej oceny swojego zachowania w szkole. Badani wskazywali, że ich zachowanie jest wzorowe (36%) a także określali je jako bardzo dobre (42%). Pojawiały się również wskazania uczniów mówiące o dobrym zachowaniu (18%) oraz poprawnym (4%).
- 80% uczniów szkół podstawowych w Gminie Nowiny ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia.
- Można zauważyć, że w opinii uczniów najczęściej – bo codziennie i kilka razy w tygodniu – dochodzi do: obgadywania, wyśmiewania oraz unikania/ignorowania a nawet wykluczania z grupy.
- Badani uczniowie wskazali również, że w szkole zdecydowanie częściej takie zachowania wykazują chłopcy (82%) niż dziewczyny (18%).
- 10% badanych przyznaje, że przemoc ze strony rówieśników doświadczą codziennie a 12% kilka razy w tygodniu.
- Badani uczniowie szkół podstawowych Gminy Nowiny deklarują, że częściej doświadczają w szkole przemoc psychiczną (38%) niż fizyczną (29%). 46% w tym pytaniu potwierdza, że nie doświadczą w szkole przemoc.
- Odpowiedzi uczniów wskazują, że akty przemoc w szkole występują najczęściej podczas przerw (75% wskazań). Pozostałe momenty dnia szkolnego to w trakcie lekcji (4%), po lekcjach (14%), a 5% odpowiedzi dotyczy kategorii „inne”.
- Uczniów zapytano również o to, jakie są ich zdaniem powody tego, że rówieśnicy zachowują się agresywnie. Zdaniem respondentów uczniowie zachowują się agresywnie z różnych

⁴ Zsumowane wyniki odpowiedzi: *bardzo dobrze, lubię swoją klasę i raczej dobrze.*

powodów. Najczęściej wskazywano, że wynika to z chęci poniżania innych (39%) oraz zdobycia respektu wśród rówieśników (38%), a także z niewłaściwego wychowania przez rodziców (36%). Część badanych uważa również, że agresja jest sposobem na osiągnięcie własnych celów (20%), wynika z braku świadomości krzywdzenia innych (23%) lub z braku konsekwencji za takie zachowania (27%), natomiast 4% wskazało inne przyczyny.

- Poniżej prezentowane są odpowiedzi uczniów na temat reakcji ich rówieśników na sytuację, kiedy staliby się oni świadkami bójki na szkolnym korytarzu. Niepokojące, jest, że spora część ankietowanych zadeklarowała przyglądanie się bójce, dopingowanie i nagrywanie zdarzenia telefonem (59%). Zaistniałą sytuację zgłosiłoby nauczycielowi 15% badanych uczniów.
- Zdaniem respondentów najskuteczniejszym sposobem przeciwdziałania przemocy w szkole byłoby sprawiedliwe karanie osób dopuszczających się agresji, na co wskazało 52% badanych. Część uczniów uważa również, że pomocne byłyby spotkania z pedagogiem lub psychologiem (30%), a także usuwanie ze szkoły najbardziej agresywnych uczniów (26%) oraz organizowanie zajęć sportowych pozwalających rozładować negatywne emocje (22%). Mniejsza grupa respondentów wskazała także na ignorowanie zaczepki (19%) oraz instalację kamer na korytarzach szkolnych (14%) jako możliwe sposoby ograniczania przemocy.
- zapytano uczniów, komu powiedzieliby o swoim doświadczeniu, gdyby stali się osobami doświadczającymi przemocy. Najczęściej wskazywanymi osobami byli rodzice lub opiekunowie, którym zaufałoby 46% respondentów, oraz wychowawca – 42% wskazań. Na trzecim miejscu znaleźli się przyjaciele (41%). Znacznie rzadziej uczniowie deklarowali, że zwróciliby się do pedagoga lub psychologa szkolnego (15%) bądź do dyrektora szkoły (10%). Jednocześnie 7% badanych przyznało, że w takiej sytuacji nie powiedziałyby o przemocy nikomu, co stanowi istotny sygnał wymagający uwagi.
- Rozkład odpowiedzi wskazuje, że część badanych uczniów doświadcza lub doświadczało przemocy domowej (14%), a 86% uczniów czuje się w swoim domu bezpiecznie.
- 90% uczniów deklaruje, że nigdy nie doświadczyli przemocy w swojej rodzinie.
- W kwestii rodzaju przemocy doświadczanej przez uczniów w swoich domach najczęściej wskazywali oni na doświadczanie przemocy psychicznej (6%) oraz fizycznej (7%).
- Łącznie 22% uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”.

- Uczniowie dość często otrzymywali wiadomości z groźbami (14%) oraz często ich prywatna wiadomość była udostępniana innej osobie (36%).
- Większość uczniów (91%) szkół z Gminy Nowiny deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami. Podobnie jest w przypadku oceny relacji uczniów z nauczycielami – większość (88%) ocenia je jako bardzo dobre lub dobre.
- Łącznie 83% uczniów chciałoby podzielić się swoimi wątpliwościami w kwestii przeżywanego problemu z rodzicami.

Zalecane działania:

- **Szkolenia i warsztaty dla rodziców:**

Pomogą rozwijać umiejętności radzenia sobie ze stresem, emocjami i konfliktami w rodzinie. Uczestnicy poznają sposoby wychowawcze bez przemocy i konstruktywne metody komunikacji. Zajęcia powinni prowadzić psychologowie i terapeuci rodzin.

- **Spotkania otwarte dla mieszkańców:**

Będą okazją do rozmowy o problemie przemocy i sposobach reagowania. Uczestnicy poznają lokalne formy pomocy i procedury interwencji. Spotkania warto organizować cyklicznie z udziałem specjalistów i służb.

- **Kampania informacyjna:**

Plakaty, ulotki i materiały w mediach lokalnych zwiększą świadomość społeczną. Przekaz powinien podkreślać, że przemoc to nie sprawa prywatna. Należy uwzględnić numery telefonów i adresy instytucji pomocowych.

- **Szkolenia dla członków GKRPA i Zespołu Interdyscyplinarnego:**

Uczestnicy powinni doskonalić wiedzę o rozpoznawaniu i przeciwdziałaniu przemocy. Ważne są także szkolenia z pracy z osobami stosującymi przemoc oraz osobami doświadczającymi przemoc oraz ze stosowania „Niebieskiej Karty”. Spotkania powinny sprzyjać współpracy międzyinstytucjonalnej.

- **Superwizje dla członków grup diagnostyczno-pomocowych oraz ZI:**

Pozwoli omawiać trudne przypadki i zapobiegać wypaleniu zawodowemu. Superwizje powinny odbywać się regularnie, minimum raz na kwartał. Uczestnicy uzyskują wsparcie emocjonalne i merytoryczne.

- **Edukacja dzieci i młodzieży:**

W szkołach warto kontynuować zajęcia o emocjach, komunikacji i rozwiązywaniu konfliktów. Młodzież powinna wiedzieć, gdzie szukać pomocy w sytuacji przemocy. Edukacja w tym zakresie buduje postawy empatii i odpowiedzialności.

- **Programy dla stosujących przemoc:**

Powinny obejmować terapię i naukę kontroli złości. Celem jest zmiana postaw i zapobieganie powrotowi do przemocy. Działania te warto realizować we współpracy z kuratorami i psychologami.